

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek: 250 - ostatni
Podseria: wyróżnione tytułem Doctor Honoris Causa (*Uniwersytet Gdański*)

Maria Bogucka

& „Mówią Wieki”

MOTTO:

Nie znać historii to być zawsze dzieckiem.
Cycon

Historia jest siłą. Historię nie tylko stanowią
wiarogodne zbiorowiska nagich faktów
ale i **pojęcia, jakie naród**
o swej własnej wyrabia¹ historii.
Cyprian Kamil Norwid

Omawiana/Polecana książka:

- [1] *Gospodarka, społeczeństwo, kultura w dziejach nowożytnych. Studia ofiarowane Pani Profesor Marii Boguckiej.* Redaktorzy: Andrzej Karpiński, Edward Opaliński, Tomasz Wiślicz, Wydawnictwo DIG, Warszawa 2010.
- [2] *Maria Bogucka: Ludzie z kresów.* Oficyna Naukowa, Warszawa 2010.

Bohaterką niniejszego, ostatniego odcinka naszej serii jest Pani Profesor **Maria Bogucka**. Urodziła się 1-go czerwca 1929 roku w Warszawie, a zatem na 10 lat przed wybuchem II wojny światowej. Zmarła w 27 października 2020r. !!! Zajmowała się **historią** – jako dziedziną swoich prac naukowych, ale także popularyzując tę dziedzinę.

W latach 1958–1978 była założycielką i (pierwszą) redaktorką naczelną miesięcznika *MÓWIĄ WIEKI*. Było to jedno z ulubionych czasopism

¹ Słowo staroświecki – dziś mówimy tworzy, opracowuje...

kupowanych przez rodziców eseisty – inne to Problemy, Delta, Poznaj Swój Kraj itd.

Historia to niezwykle piękna dziedzina wiedzy. Wstawiono dwa motto – które każdego powinny zaalarmować; drugie sformułowane przez Norwida – są dziś ludzie, którzy **nie chcą uczyć historii** młodych Polaków. W świetle poglądów CYCERONA, chcą zła. Trochę dziwnie brzmi układ wyrazów NORWIDA, ale istota jest szczególnie ważna dzisiaj – w czasach irracjonalności oraz sterowania umysłami – imprintingu, wciskania ciemnoty **iż nie mamy być** (???) dumni z historii Polski lub jej dzisiejszości..... Ktoś chce wywołać epidemię ojkofopii². Nawet krewni eseisty są już śmiertelnie chorzy. A Nasza Heroina była zachwycona polską historią. Napisała dziesiątki książek.

Studiowała historię na Uniwersytecie Warszawskim, uzyskując magisterium w 1951r. Miała wtedy 22 lata, zatem w czasie wojny – mimo, że Niemcy zamknęli szkoły³, Ona musiała się uczyć!!! Następnie została zatrudniona w Instytucie Historii im. Tadeusza Manteuffla⁴ PAN, gdzie w późniejszych latach kierowała Zakładem **Dziejów Nowożytnych**⁵. Polska Akademia Nauk to instytucja prestiżowa, o najwyższym poziomie, zatem władze uznały iż ma wielkie możliwości intelektualne i się nie pomyliły. Kiedy był koniec średniowiecza⁶? Może to rok 1492? W Polsce wtedy umarł Król Kazimierz Jagiellończyk, a zaczął panowanie jego syn Jan I Olbracht (koronacja 23 września 1492⁷), a Kolumb w tymże roku odkrył Amerykę.

Historia była dziedziną, w której nasza Heroina zdobywała kolejne stopnie i szczeble kariery akademickiej. Jej badania **historii gospodarczej**, zwłaszcza Gdańska i jego związków z Europą były podstawą do napisania dysertacji i uzyskania stopni oraz tytułów:

- doktorat obroniony w 1955r. przedkładając pracę *Gdańskie rzemiosło tekstylne od XVI do połowy XVII wieku*;
- habilitowała się w 1961r. na podstawie dysertacji *Gdańsk jako ośrodek produkcyjny od XIV do połowy XVII wieku*;

² <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ojkofofia>; definicja.

<https://pl.wiktionary.org/wiki/ojkofofia>; niby nienawiść do rodziny, ale eseista i inni rozszerzają to na Polskę.

³ Mieszkała w czasie wojny w Wilnie i Niemcy przez chwilę stosowali wobec Nich inną politykę.

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Manteuffel; postać WYBITNA, m.in. z bronią w ręku walczył o Polskę.

⁵ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowo%C5%BCytno%C5%9B%C4%87>; dziwne słowo, chodzi o okres po średniowieczu do XIX wieku!!!!!!

⁶ <https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Aredniowiecze>; kiedy koniec?

⁷ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Polski_\(1492%E2%80%931572\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Polski_(1492%E2%80%931572)); warto przypomnieć sobie historię.

- **w 1971 uzyskała nominację na profesora nadzwyczajnego, a w 1981 roku na profesora zwyczajnego, wtedy oba dyplomy wręczał ktoś z rządu, a po przywróceniu funkcji Prezydenta Polski – On tego dokonuje;**
- Jej książka profesorska wydana w 1970r. miała tytuł: „*Handel zagraniczny Gdańska w pierwszej połowie XVII wieku*”.

<<Jej kolejne badania **dotyczyły** różnych dziedzin historii Polski i historii powszechnej, szczególnie epoki baroku i renesansu (w tym dzieje miast, struktur społecznych, obyczajów i szeroko rozumianej kultury), ale także późnego średniowiecza>> (pierwsi Jagiellonowie).

Opracowała zarysy i syntezy dziejów różnych dziedzin i krajów (Polski, Holandii, kultury, obyczajów, miast itd.).

Prof. Bogucka jak na wybitnego profesora przystało zaproponowała/propagowała coś oryginalnego /nowego/ tzn. ‘historię’ nie tylko poprzez dzieje/losy wodzów, królów, wojny i bitwy, ale poprzez badanie społeczeństw, a szczególnie działalności gospodarczej, handlowej. Czy miała rację? Dziś tak bada się np. historię Egiptu i odkrywa zadziwiające rzeczy – jaka była organizacja transportu oraz budów, tworzenie zespołów zadaniowych itd. Trzeba by poczytać Jej książki. Pisywała oczywiście też o postaciach np. z polskiej rodziny królewskiej Jagiellonów. Eseista był kiedyś na spotkaniu z prof. Kazimierzem Michałowskim. Jako dziecku wydawało mu się, że Egipt już „przebadano” – a tu codziennie są nowe odkrycia. Dziś także analizuje się upadek Polski w końcu XVIII wieku, jako sprawę związaną z zmianą trendów ekonomicznych, zmianą popytu na zboże tak szeroko eksportowane w czasach renesansu – są to niezwykle ciekawe i mądre analizy, rzucające inne światło na sytuację I Rzeczypospolitej. Ona badała okres prosperity.

Omawiana książka [2] to opis Jej **korzeni rodzinnych**, dzieje Jej przodków, a na ostatnich stronach – opisano dzieciństwo naszej Heroiny. Książkę wydała „Oficyna Naukowa”, jest typu *pocket*, książeczka małego formatu z twardymi kartonowymi okładkami. Papier jest gruby i już poźółkł lub taki był od początku „nadając” nastroju przy czytaniu. Publikacja ma 152 strony, jest kilkadziesiąt, cudem uratowanych czarno-kremowych zdjęć. Rozdziały mają tytuły, nie są numerowane, jak na naukowczynię przystało, książeczkę kończą przypisy m.in. odwołuje się do prac Janusza Kurtyki⁸, czy por. Stanisławy

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Kurtyka; zginął w 2010r. w katastrofie w Smoleńsku.

Lewandowskiej⁹, a także swoich dzieł. Pierwszy rozdział to „KORZENIE”. Podaje m.in. nazwy miejscowości Wilno, Grodno, Druskienniki, Kamieniec Podolski, Truskawiec...

Rodzice eseisty pochodzą z kresów, rodzina jeździła do Truskawca „do wód”. Przy ewakuacji Rosjanie pozwalali wziąć 1 walizkę, wszystko trzeba było zostawić, babcia eseisty i jej siostra zabrały po jednym albumie zdjęć rodzinnych + dokumenty/świadczenia. Podobnie zrobiła rodzina Heroiny, setki zdjęć i dokumentów spaliło się w pożarze spowodowanym przez najeźdźców w czasie II wojny światowej lub zostało rozgrabione. Nasza Heroina – jako historyk – „drażyła” dzieje rodzinne przez całe życie – przez Czerwony Krzyż odnalazła krewnych z Kamieńca Podolskiego dopiero w latach 70-tych XX wieku. Niektórzy z różnych powodów nie wracali do Polski...

Książkę uzyskano, poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie (wielkie dzięki !!). Ktoś nie uszanował książki i podkreślał ołówkiem (na szczęście, tylko) fragmenty lub brał wyrazy w ramki!

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82awa_Lewandowska; o wybitnej postaci ...

W przypadku Heroiny było podobnie, uratowała pakiet dokumentów – m.in. oświadczenia kolejnych notariuszy carskich (oczywiście po rosyjsku). Na jednym z nich widnieje data 10 lutego 1862 roku, czyli rok przed wybuchem Powstania Styczniowego (1863 – obecnie czcimy 160 rocznicę jego wybuchu). Nazwisko rodzinne: **Kasprowicz**, to rodzina mamy – prababka nazywała się Teresa z Więckowskich Kasprowiczowa – ona i inni byli członkami Stowarzyszenia Szlachty Polskiej, byli pod władzą Cara Rosji. Opisywany jest nieznaną epizod iż polska szlachta wystąpiła do Cara o zmianę granic administracyjnych w okolicach Kamieńca Podolskiego – wszyscy podpisani na petycji zostali z rodzinami zesłani na Sybir – Heroina konkluduje (str. 13): „samorząd szlachty podolskiej został zlikwidowany”. Między innymi dlatego warto przeczytać polecaną książkę. Dziś nie rządzi już CAR, ale coś tam zostało – ostatnio spadł samolot (pisano 7.09.2023). Opinia Heroiny: „historia ludzi jest zawsze niezrozumiała bez kontekstu dziejów kraju, w jakim się rozgrywała”. Historia była ulubioną dziedziną eseisty, nie wiedział czy studiować ją, czy matematykę? Poszedł za radą mamy, a historia pozostała hobby.

Ponieważ tam kiedyś mieszkali Jej przodkowie – prof. Maria Bogucka krótko opisuje dzieje PODOLA, kresów I Rzeczypospolitej – znanych powszechnie (pobieżnie) m.in. z trylogii Sienkiewicza. Kamieniec Podolski był tygłem narodowości i wiar – była **gotycka** katedra katolicka, cerkwie i synagoga.... Od 1867r. działało gimnazjum żeńskie! Cytat strona 22: „carat starał się ubogą i średnią szlachtę [...] przymusowo wcielać w szeregi chłopstwa lub mieszczaństwa; była to zemsta za udział w ruchach powstańczych”.

Książkę wydano w roku **2010**, nasza Heroina miała już 81 lat, była na emeryturze, w czasach kariery zawodowej, w czasach socjalizmu – nie wiadomo czy by mogła to opublikować. Strona 23: „Ukaz /carski/ z dnia 10 grudnia 1865 roku zabraniał osobom pochodzenia polskiego nabywania dóbr ziemskich inną drogą niż dziedziczenie beztestamentowe [??]”. W innych esejach są relacje eseisty z pobytów w Rosji – na chwilę wydawało się, że może coś się zmieni, ale tylko się wydawało. Generalnie książek nie streszcza się w naszej serii, ale tę warto **całą przeczytać**. Heroina opisuje losy kilkudziesięciu swoich przodków - str. 28 – kłopoty finansowe, „Krzynów i Boryszkowice zostały zlicytowane”, za długi... Pojawiają się inne nazwiska przodków (Malińscy, Kossakowscy, Żylińscy) oraz inne siedliska m.in. Kiszyniów w Besarabii – dziś zwanej Mołdawią.

Dalej mamy czasy Rewolucji i odzyskania przez Polskę niepodległości. Część rodziny opuściła najdalsze kresy i przeniosła się w granice II Rzeczypospolitej, a po II wojnie światowej były kolejne – w tym już Jej osobisty exodus - przenoszenie się w obszar nowych granic Polski.

Postaci z rodziny opisała Heroina kilkadziesiąt m.in. stryj z rodziny ojca Władysław Bieńkiewicz (też żołnierz WP), a żona Władysława była nauczycielką... Dalej jest o rodzinie ojca i samym ojcu Janie Boguckim – oficerze Wojska Polskiego. Urodził się w 1889r. we wsi Ksawerówka, kilkadziesiąt wiorst¹⁰ od Kamieńca Podolskiego. Ślub rodziców Jana i Heleny (z domu Kasprowicz) miał miejsce w kościele Św. Anny w Wilnie, przyjęcie weselne było w lokalu przy ul. Piłsudskiego 16, oczywiście w Wilnie.

Strona 81 – rozdział „Między wojnami” – rodzina mieszkała **w Grodnie**, str. 92 – zdjęcie Bohaterki w wieku 2 lat, urocz. Dalej kolejne zdjęcia z dzieciństwa, ze starszym bratem (z poprzedniego małżeństwa ojca). Lato 1937r. – cała rodzina na wakacjach w Truskawcu. Okazuje się, że w 1942 roku uczęszczała jednak do Gimnazjum Heleny Rzeszotarskiej – okupacja na Litwie, ciut inna?? Strona 135 – synowie znajomej aresztowani przez Gestapo w tym samym roku: Leszek zginął w obozie, Zbyszek (rówieśnik Jej brata) przeżył. Ona opisuje m.in. obronę Grodna w 1939r. Niemcy przeprowadzali bombardowania, Rosjanie wjechali czołgami – opisuje tę sytuację jako przykład ‘wspaniałej’ współpracy najeźdźców!!! Niemieckie samoloty bombardowały, nawet szpitale, ale także ... m.in. trafili w składy amunicji, częściowo wybuchła (jakby szczęście w nieszczęściu), bo byłyby jeszcze większe zniszczenia. Rosjanie **rozjechali czołgami** młodych obrońców leżących na bruku – był ostatnio film o „orlętach” z Grodna, ale tak drastycznych scen nie przedstawiono widzom, a Ona widziała to na własne oczy. Kto nie zna historii pozostaje nie tylko dzieckiem, ale i głupcem – wręcz wzorcowym.

Jak pisze Heroina część listów rodzinnych pisano kiedyś po francusku, inne dokumenty oczywiście po rosyjsku – zatem Jej przodkowie generalnie znali co najmniej dwa języki obce. Ona też wielu się uczyła i znała...

Ostatni rozdział „Koniec kresowej wspólnoty” - Lwowiacy do Wrocławia, Wilnianie do Torunia i Gdańska. Jej rodzina przeniosła się do Warszawy,

¹⁰ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiorsta>; ruska miara odległości = 1km i 46 metrów.

a ciocia do miasta rodzinnego eseisty, czyli do Bydgoszczy, ktoś inny do Szwecji itd.

Na podstawie tej publikacji możemy podsumować iż Ona miała rodzinę (o szlacheckich korzeniach) patriotyczną, inteligencką (mądra), zahartowaną przez los, która przetrwała zawieruchy wojenne. Intelaktualnie miała bazę, aby zostać wybitną naukowczynią, nie zmarnowała talentów... Nie założyła rodziny, poświęciła swoje życie dla nauki, warto poznać Jej postać i Jej dzieła. Dziś już pokolenie kresowe odchodzi z tej ziemi..., ale zgodnie z mottem warto znać historię, bo można może być ona orężem jakiegoś narodu, umacniającą łączność z korowodem bohaterów – Norwida też warto czytać, eseista odkrywa go poprzez Rekolekcje z Norwidem w Tyńcu¹¹.

Książka [1] nie będzie omawiana, ale jest gorąco polecana. Jest kilka prac tego typu w naszej serii – jubileuszowe, gdzie środowisko akademickie, znajomi, czy goście z zagranicy oddają hołd JUBILATCE poprzez dedykowany artykuł naukowy. To wspinała tradycja, a to iż Ona tego dostąpiła potwierdza Jej wielki poziom naukowy oraz uznanie i zainteresowanie całego środowiska historyków.

Dalsze/poniższe dane już na podstawie innych źródeł – m.in. artykułów wspomnieniowych napisanych przez współpracowników po Jej śmierci.

Napisała/wydała drukiem ponad **2000** publikacji (w tym 50 książek) opublikowanych w kraju i za granicą, Jej książki przetłumaczono na języki obce. Są to liczby niebywale, wręcz porażające. **Była zatem tytanem pracy.**

Popularyzowała historię w publikacjach książkowych, czasopismach, w radiu i telewizji. Od 1978 do 2008r. była redaktorką naczelną czasopisma naukowego *Acta Poloniae Historica*. Dziś podkreśla się (sugeruje) publikowanie na forach światowych, ale nie dajmy się zwariować (ogłupić) historię polski trzeba poznać dla samych siebie, a wtedy „nie ma mocnych” na nas – bo jest ona taka wspinała.

Nasza Heroina pełniła liczne funkcje w towarzystwach naukowych krajowych i międzynarodowych np. była członkinią (odnowionej po latach) Polskiej Akademii Umiejętności (PAU), honorową członkinią Polskiego Towarzystwa Historycznego i Międzynarodowej Komisji Dziejów Miast. Jest to zwykle dodatkowy, szlachetny nurt działalności naukowców – dać się poznać

¹¹ <https://domgosci.benedyktyni.com/rekolekcje-z-norwidem/>; plan na rok 2024.

w środowisku, a swoją dziedzinę przybliżyć społeczeństwu, w tym uczniom szkół wszelkiego rodzaju i wszelkich poziomów.

Miastem, któremu poświęciła najwięcej uwagi w swoich pracach badawczych był **Gdańsk** i jego historia w okresie nowożytnym. Ciekawy i proroczy wybór. O historii Gdańska napisała setki artykułów. Podsumowała to w dziełach syntetycznych, ogólnych - jak np. „*Życie codzienne w Gdańsku. Wiek XVI-XVII*” (1967, 1997), przetłumaczonej na niemiecki (1980, 1976, 1987, 1988), czy *Gdańscy ludzie morza* (1984). Włączyła się też w prace nad dziełem wielu autorów tzn. monografią: *Historia Gdańska*, (t. II: 1454-1655), wydaną pod redakcją Edmunda Cieślaka¹² w 1982 roku. Jak widzimy książki były wielokrotnie wznawiane!!!

Inne (wręcz porażające, ‘niewiarygodne’) kierunki Jej badań i publikacji to: *Historia kultury polskiej do 1918 roku* (wyd. II: 1991, III rozszerzone do 1989r.; rok wyd. 2008), ***Historia Holandii*** (1976, 1989) napisana wraz z Janem Balickim, a także podręczniki akademickie napisane wraz ze słynnym profesorem Henrykiem Samsonowiczem¹³.

Jest autorką wielokrotnie wznawianych biografii wybitnych kobiet, królowych **Anny** Jagiellonki (1994), Bony Sforzy (1989) oraz Marii Stuart¹⁴ (1990).

Napisała też biografię **Kazimierza Jagiellończyka**¹⁵ (1970, 1978, 1981), króla Polski w latach 1447-1492. Uwaga, uwaga - miał 13 dzieci, w tym córkę **Annę**, która została żoną księcia Pomorza Bogusława X – zdjęcie pomnika tej pary¹⁶ – patrz tabela poniżej. Książna Anna to inna Anna niż **Królowa**, o której nasza Heroina napisała jedną z książek. Ta¹⁷ wyszła za mąż za Stefana

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/Edmund_Cie%C5%9Bla%C5%9Bka; wybitnego profesora z Gdańska, urodzonego w 1922 roku w Toruniu.

¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Henryk_Samsonowicz; żył w latach 1930 – 2021, a zatem był prawie Jej rówieśnikiem.

¹⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_I_Stuart; *Mary, Queen of Scots*, ur. 8 grudnia 1542, zm. 8 lutego 1587) – królowa Szkotów od 14 grudnia 1542 do 24 lipca 1567 z dynastii Stuartów... ukryła się razem z dzieckiem w zamku w Stirling, gdzie przygotowywano się także do koronacji młodej następczyni tronu. Infantka Maria została koronowana na królową Szkotów w królewskiej kaplicy na zamku w Stirling 9 września 1543. Eseista zwiedzał ten wspaniały, do dziś ogromny zamek, ale nie miał wtedy aparatu fotograficznego.

¹⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_IV_Jagiello%C5%84czyk; w Wikipedii.

¹⁶ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Jagiellonka_\(1476%E2%80%931503\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Jagiellonka_(1476%E2%80%931503)); z pomnika w Szczecinie, KSIĘŻNA.

¹⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Jagiellonka; KRÓLOWA.

Batorego w 1576 roku. Syn Króla Kazimierza także Kazimierz (Królewicz) został kanonizowany w kościele katolickim¹⁸, jest uznawany za patrona Litwy, w Wilnie odbywają się tzw. 'Wileńskie Kaziuki' w dniu jego święta.

Polecana książkę warto przeczytać, Heroinę i Jej twórczość warto poznać. Poświęciła życie nauce¹⁹ i jej popularyzacji - „Mówią Wieki” ciągle są na rynku!!!

Trzeba znać historię, ciągle ją sobie przypominać, uczyć się dalej poza ten zakres, który był w szkołach - jeśli chce się być mądrym, pięknie żyć i nie być podatnym na wrogą Polakom propagandę.

Cała seria ma ten cel i na tym się kończy.

Eseista Stan Zawiślak, prof. UBB

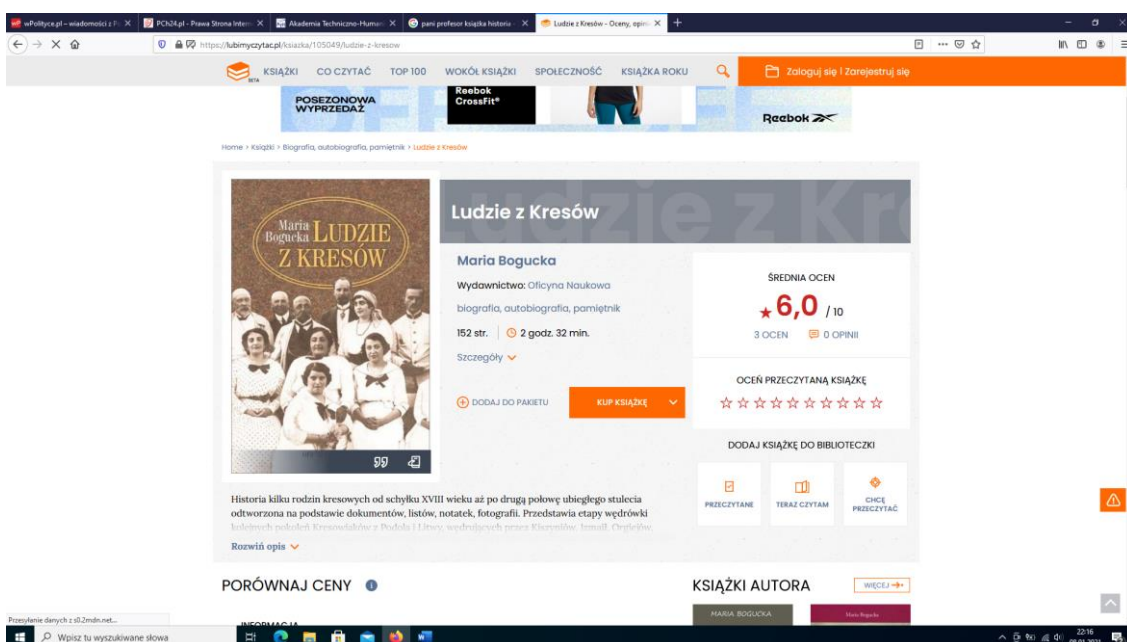
¹⁸ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_\(%C5%9Bwi%C4%99ty\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_(%C5%9Bwi%C4%99ty)); PATRON LITWY, jego święto to słynne wileńskie 'kaziuki'.

¹⁹ Jak podaje krótko: Jej brat wstąpił do zakonu.

PUBLIKACJE (wybrane)

1. **Gdańsk** jako ośrodek produkcyjny w XIV-XVII wieku. 1962.
2. (współautor: SAMSONOWICZ, Henryk) *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1986.
3. *Dawna Polska: narodziny, rozkwit, upadek*. Wiedza Powszechna, 1985.
4. *Staropolskie obyczaje w XVI-XVII wieku*. Państwowy Instytut Wydawniczy, 1994.
5. Bona Sforza, wyd. II: Wrocław 2004, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, s. 312, ISBN 83-04-04705-5
6. Maria Stuart, wyd. II uzup., Wrocław 2009, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, s. 304, ISBN 978-83-04-05002-0
7. **Anna Jagiellonka**, wyd. II uzup., Wrocław 2009, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, s. 207, ISBN 9788304050037
8. Białogłowa w dawnej Polsce. Kobieta w społeczeństwie polskim XVI-XVIII wieku na tle porównawczym, Warszawa 1998, Wydawnictwo Trio, ISBN 838566078X
9. Dzieje kultury polskiej do 1918 roku, wyd. II popr.: Wrocław 1991, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, ISBN 8304032821
10. Człowiek i świat. Studia z dziejów kultury i mentalności w XV-XVIII w., Warszawa 2008, Wydawnictwo Naukowe Semper, ISBN 9788375070309
11. Kultura – naród – trwanie. Dzieje kultury polskiej od zarania do 1989 r., Warszawa 2009, Wydawnictwo Trio, s. 760, ISBN 978-83-743-6140-8

Polecana książka jeszcze jest dostępna w sieci

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

MÓWIA WIEKI - strona internetowa czasopisma „dziecko” naszej Heroiny

Ulubione czasopismo z dzieciństwa eseisty – koniec podstawówki + szkoła średnia

Kamieniec Podolski

Камінець-Подільський
Kamieniec-Pod.

Видъ Турецкаго моста
Pont — Turcs

Камінець-Подільський
Kamieniec-Pod.

Новий містъ.
Entrée dans la ville par le Pont neuf

Камінець-Подільський
Kamieniec-Pod.

Видъ Нового Моста и города съ нового бульваръ.
Vue du Pont-Neuf et de la ville du Nouveau-Boulevard

GRODNO – tu Heroina mieszkała przed i podczas wojny

*Grodno. Widok na Memel.
Memel bei Grodno*

Grodno. Most żelazny.

Grodno. Murawjeffstrasse.

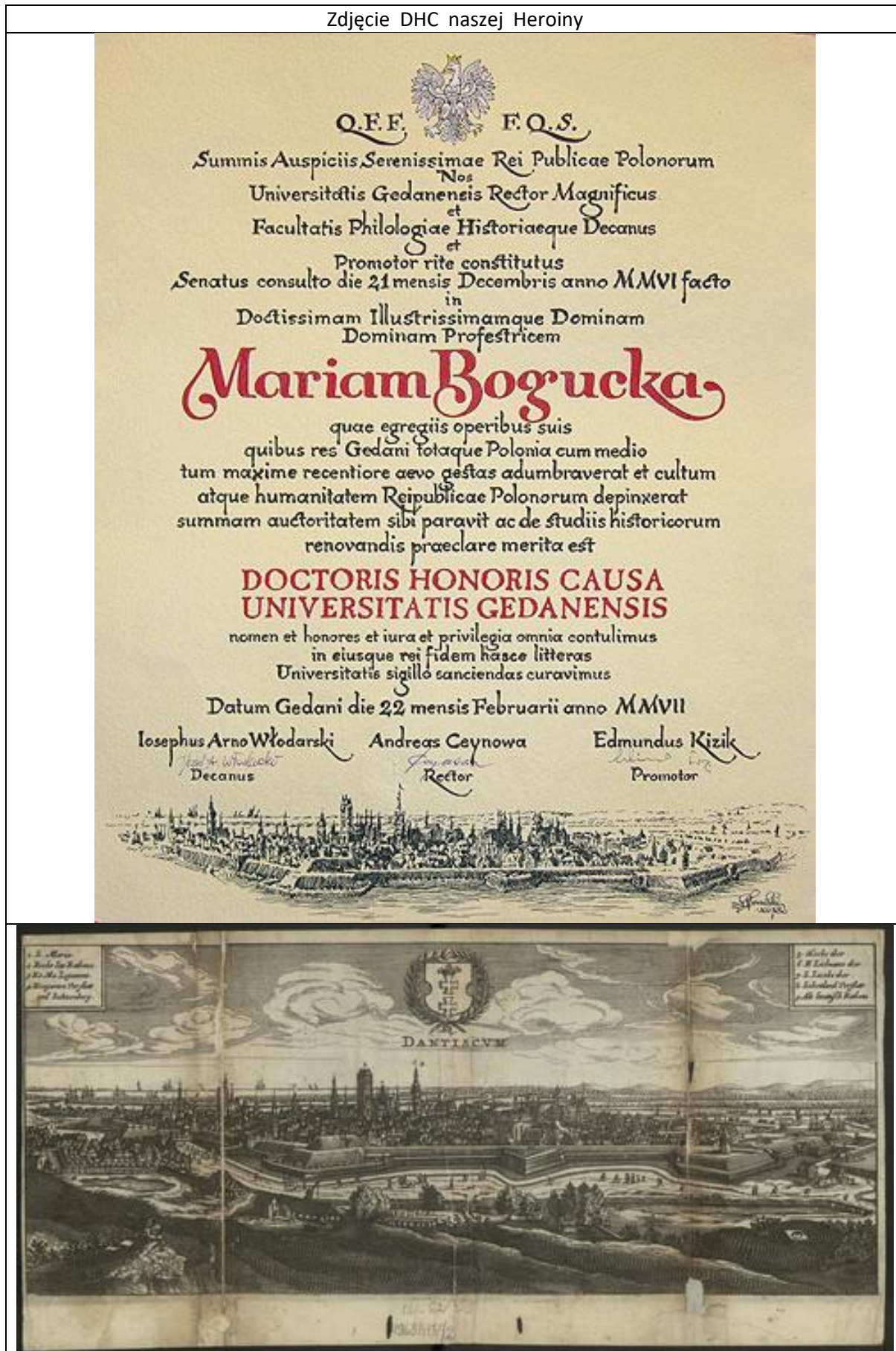

GDAŃSK – to miasto badała; jego historię, zwłaszcza gospodarczą

Zdjęcie DHC naszej Heroiny

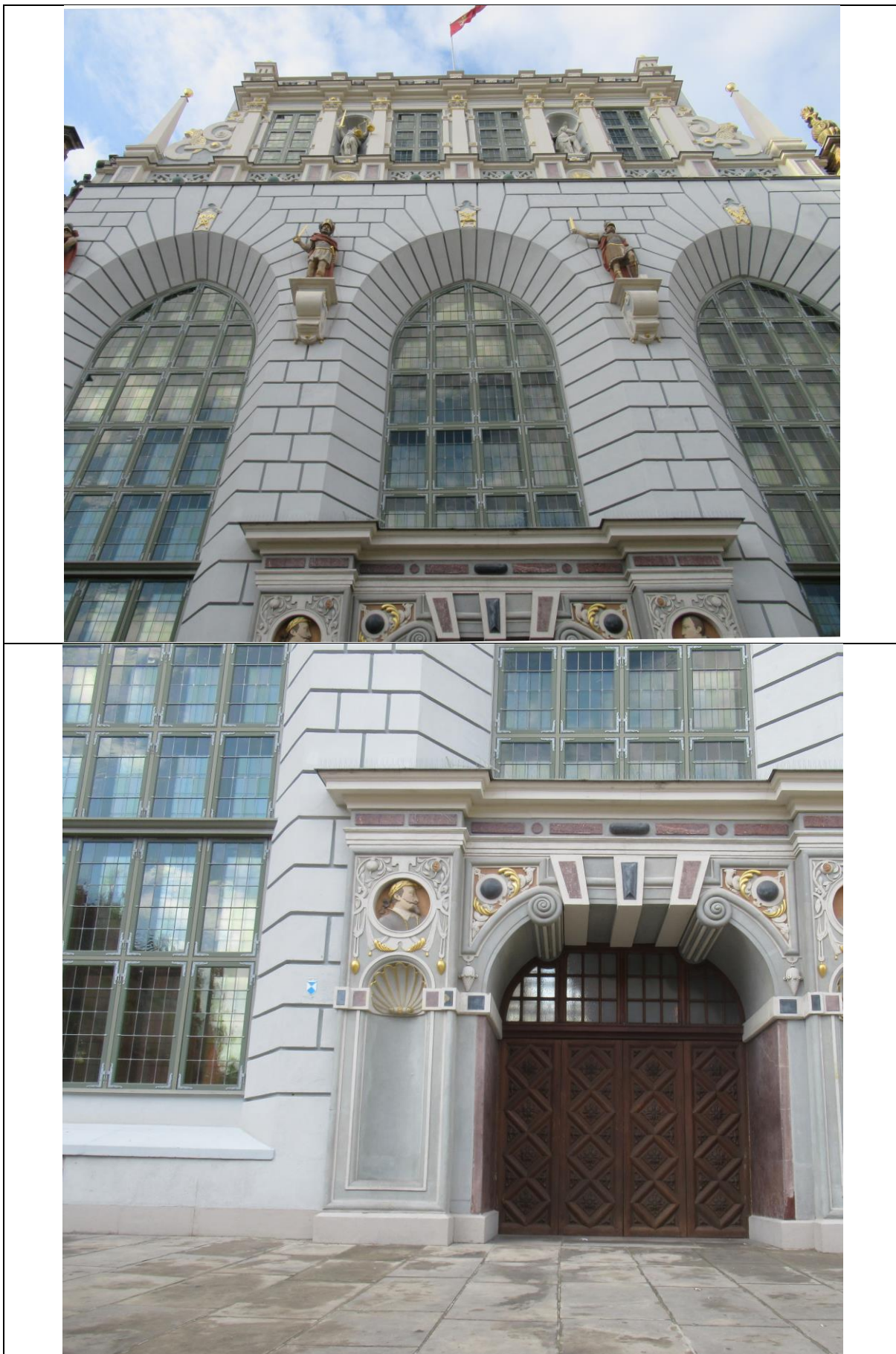

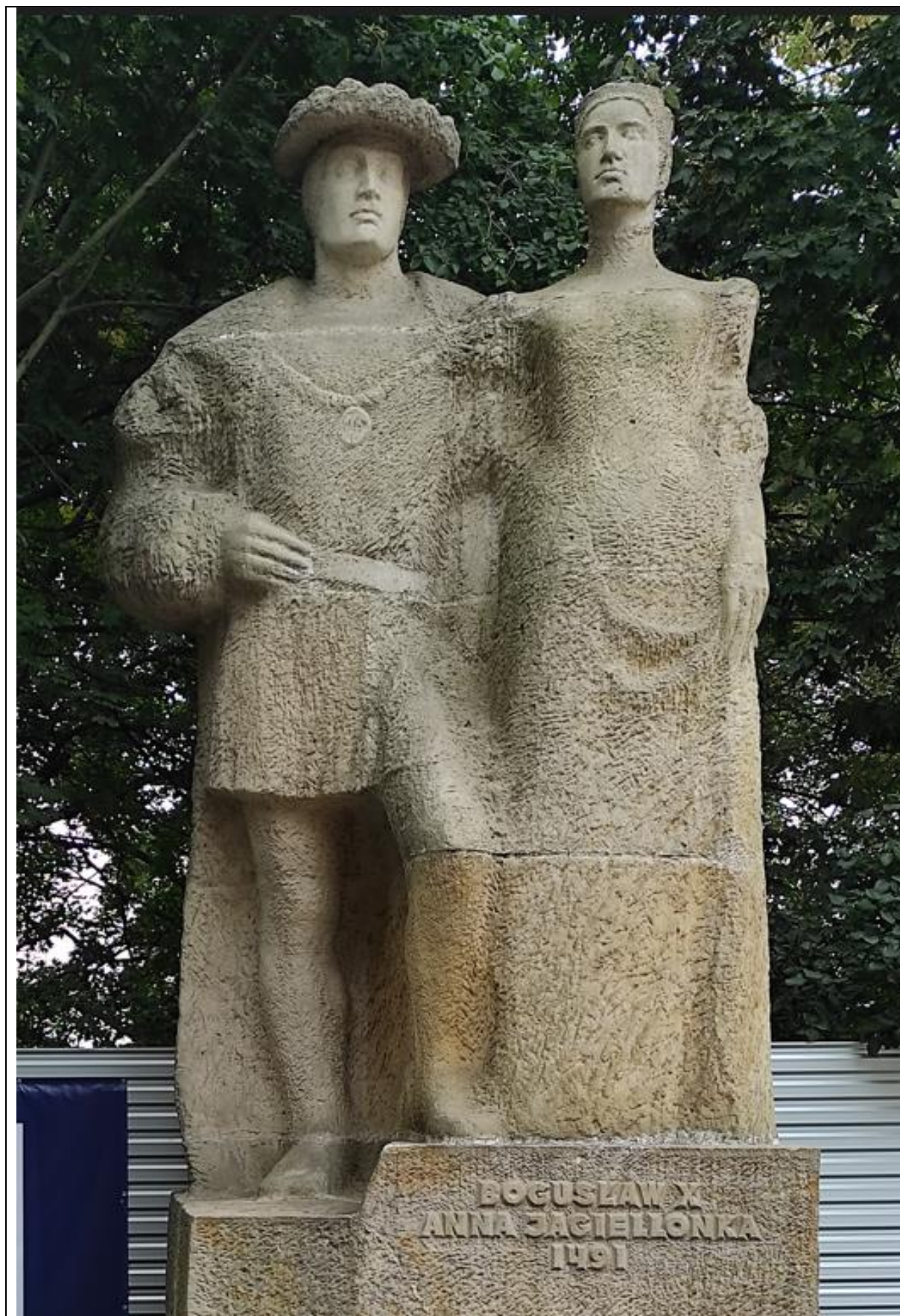

Rzeźba w Muzeum Porcelany w Wałbrzychu

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz POLONA i NAC.

DODATEK

Gdańsk 05.01.2007r.

INFORMACJA PRASOWA

Tytuł doktora honoris causa UG dla prof. Marii Boguckiej

22 lutego 2007 r. odbędzie się uroczystość nadania tytułu **doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego** prof. dr hab. Marii Boguckiej, znanemu historykowi, znawcy dziejów dawnego Gdańska i znakomitej popularyzatorce wiedzy historycznej. Tego samego dnia Pani Profesor wygłosi wykład dla studentów „Czas jako kategoria kultury w perspektywie historycznej”. W sali wystawowej Biblioteki Głównej UG będzie można zobaczyć wystawę poświęconą prof. Boguckiej.

Pani profesor otrzymała to najwyższe akademickie wyróżnienie za wybitny wkład w poznanie dziejów Gdańska i Rzeczypospolitej, zwłaszcza w czasach nowożytnych oraz kształtowanie rozwoju nowoczesnej nauki historycznej.

Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr hab. Marii Boguckiej odbędzie się 22 lutego 2007 r. o godz. 12.00 w auli Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego (Gdańsk ul. Wita Stwosza 53). Laudację wygłosi prof. dr hab. Edmund Kizik z Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego.

Tego samego dnia Pani Profesor wygłosi wykład dla studentów „Czas jako kategoria kultury w perspektywie historycznej” (aula 039 Wydziału Filologiczno-Historycznego, godz. 10.30) **O godz. 10.15** w księgarni „Literka” na Wydziale Filologiczno-Historycznym prof. Bogucka będzie podpisywała swoje książki.

Także już od 22 lutego Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego zaprasza na wystawę - "Prof. dr hab. Maria Bogucka - doktor honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego". Wystawę można oglądać w sali wystawowej Biblioteki Głównej UG (Gdańsk, ul. Wita Stwosza 53) do 9 marca 2007 w godz. 9.00-17.00. Na wystawie zgromadzono dorobek naukowy prof. Boguckiej – książki, czasopisma, a także zdjęcia, nagrody, dyplomy i wyróżnienia oraz zbiory prywatne

PODSUMOWANIE SERII

Seria liczy 250 odcinków.

Kolejność odcinków jest przypadkowa.

Odcinek to esej – recenzja książki, która jest omawiana i polecana. Recenzja – jest pretekstem do omówienia sylwetki Bohaterki. Eseista dodaje wiele osobistych uwag i komentarzy.

Książki były wszelkich typów: dzienniki, pseudo-dzienniki (gdzie wpisy wg dat dokonywała autorka znając życie Heroiny), powieści, fabularyzowane biografie, biografie, autobiografie, biografie małżeństw – wtedy filtrowano treść skupiając się głównie na bohaterce, wywiady, rozmowy, listy (tj. zbiory listów), doktoraty, okolicznościowe z okazji nadania godności Doktora Honoris Causa, prozą i wierszem, trzy były po angielsku, katalogi z wystaw, materiały konferencyjne (naukowe), okolicznościowe z okazji jubileuszu Bohaterki, a także typu składanki – obejmujące po kilkanaście lub kilkadziesiąt postaci – wtedy zwykle wybierano trzy postacie (losowo), książka naukowa z osobistymi komentarzami Heroiny, książki naukowe – specjalne...

Książki bywały wydane przez Wydawnictwo Sejmowe, IPN, Uniwersytety oraz wszelkie inne wydawnictwa. Głównie omawiane są publikacje papierowe, ale kilka jest dostępnych w sieci – podano adresy.

Eseje kończą się dodatkową literaturą oraz serią zdjęć pobranych z portali POLONA lub Narodowe Archiwum Cyfrowe (i innych), zdjęcia wykonywał też eseista, jego rodzina oraz znajomi – za co eseista serdecznie dziękuje!!

Genezą serii są postacie z rodziny eseisty - gdzie babcia Helena i jej siostra Marie były nauczycielkami, ta druga CK = cesarsko-królewską w Cesarstwie Austro-Węgierskim. Mama eseisty i jej kuzynki były lekarzami, inne krewne i powinowate wykładowczyniami na uczelniach wyższych (m.in. w Korei Płd.).

„Odkryciami” serii są:

- ‘pensja’, ‘pensje’ szkoły żeńskie działające w okresie zaborów, które oprócz szycia, śpiewu, grania i tańczenia, uczyły fizyki, matematyki, chemii, historii, biologii, języków obcych, a ich absolwentki mogły studiować i **studiowały** w całej Europie; po przez to sprawa równości sama się rozwiązała, bo wykształcenie było na „szalonym” poziomie,
- WWP – Wolna Wszechnica Polska – prywatny Uniwersytet w Warszawie i Łodzi działający w II Rzeczypospolitej, o czym eseista nie uczył się w szkole; gdzie w gronie profesorskim było **kilkadziesiąt** kobiet, są wymienione w jednym z odcinków;
- (znaczna) liczba kobiet – Pań Profesor w czasach zaborów oraz w II Rzeczypospolitej, a w serii są **tylko te, o których są książki!!** Inne bywają wspomniane; Czytelnicy mogą sami po kolei je wyklikać;
- Bohaterki przeważnie (prawie wszystkie) znały **wiele języków obcych**;
- Bohaterki z Polski jeździły na stypendia zagraniczne, do wielkich, ważnych ośrodków naukowych w Europie i USA.

Eseista przy tej okazji przeczytał ponad 500 książek (2018-2023), tysiące artykułów prasowych i naukowych, odsłuchał wiele podcastów, dostępnych w sieci, które także są polecane, te które się nie podobały to do nich nie ma linków, ani nie polecano takich książek.

Seria pozycjonuje się w przeglądarkach sama.

Są dziwne portale, które ‘przejmują’ niektóre odcinki, każą się rejestrować. Nie ma sensu.

Seria jest **opracowana społecznie w ramach działalności Towarzystwa**, koszty wszystkich podróży były ze środków eseisty – tak dobierał urlopy, aby objechać Europę i Polskę.

Mam nadzieję, że było/będzie ciekawie. Polecam. Zapraszam.

Eseista Stanisław (Stan) Zawiślak, prof. UBB²⁰

²⁰ UBB = Uniwersytet Bielsko-Bialski, który utworzono 1-go września 2023 roku.